

VISIETEKST

'ZORG VOOR LEERLINGEN' IN KOGEKA

In onze zes KOGEKA-scholen is het zorgzaam omgaan met alle leerlingen een topprioriteit. In heel onze school- en onderwijscontext bekleedt de leerling immers de centrale plaats. Op het vlak van 'zorg' betekent dit vooreerst dat wij een aangenaam schoolklimaat trachten te creëren, waar de leerling zich thuis voelt en waar hij/zij persoonlijke ontwikkelingskansen krijgt. Daarnaast bieden we levensecht, eigentijds en duurzaam onderwijs aan van een degelijke kwaliteit, afgestemd op de mogelijkheden van elke leerling en gericht op efficiënt en levenslang leren. Ons zorgbeleid wordt rond deze twee doelen opgebouwd.

In deze algemene beleidstekst trachten we te verduidelijken wat we hieronder verstaan. We reiken hier het kader aan waarbinnen 'zorg' zich in elke KOGEKA-school waarmaakt. Dit betekent eveneens dat elk van onze scholen in een concrete en precieze vertaling van deze beleidstekst voorziet, aangepast aan het leerlingenpubliek dat zich op die vestigingsplaats bevindt. M.a.w. elke vestigingsplaats streeft naar 'zorg op maat'.

De school heeft een maatschappelijke missie die erin bestaat om kinderen en jongeren binnen hun onderwijscurriculum te vormen en op te voeden tot kritische, weerbare en geëngageerde mensen, die hun verantwoordelijkheid kunnen opnemen in de maatschappij van vandaag en morgen. De schoolrealiteit van vandaag is echter zeer complex. De school is een omgeving waar de hele werkelijkheid van de samenleving in aanwezig is. Jongeren zijn een product van hun thuissituatie, van de

bestaande jeugdculturen en van mondiale invloeden. Het is met deze concrete jongeren dat onze scholen op weg gaan in hun ambitieus project om ze te begeleiden tot verantwoordelijke jongvolwassenen.

De school van vandaag heeft in dit proces te maken met zeer veel positieve en dankbare situaties, met voorbeeldige jongeren die zonder (veel) problemen een harmonisch groeiproces doormaken. Toch is het evenzeer zo dat de school geraakt wordt door vele kwetsbare en gekwetste jongeren, voor wie hun jeugdige ontwikkeling moeilijk tot zelfs problematisch verloopt. KOGEKA wil ook deze jongeren 'kansen geven'.

Meer dan ooit worden van onze scholen speciale en specifieke inspanningen verwacht om juist deze jongeren te ondersteunen in hun ontwikkeling. KOGEKA wil zich engageren om vanuit haar maatschappelijke opdracht, extra inspanningen te doen om haar leerlingen te begeleiden in hun soms moeilijk persoonlijk traject.

Socio-emotionele zorg

Wat doen we concreet om het welbevinden van de leerling te ondersteunen?

Leerlingen die graag naar school komen, dragen bij tot een aangename schoolsfeer. Allerlei activiteiten binnen en buiten de school(m)uren, verhogen de betrokkenheid van de leerlingen. Ze kunnen zich verdienstelijk maken in culturele, creatieve of maatschappelijke evenementen of sportactiviteiten. Elke leerling heeft de mogelijkheid om deel te nemen aan vergaderingen en/of activiteiten van de leerlingenraad of andere vormen van leerlingenparticipatie. Alle leerlingen kunnen genieten van leerrijke en extra-scolaire initiatieven.

□ Als iemand psychosociale problemen ervaart of emotioneel in een knoop ligt, dan zal hij/zij daar op school mee terecht kunnen en mogelijk de nodige steun vinden. M.a.w. als de jongere problemen ondervindt met zichzelf, met de thuissituatie, met negatieve klas- of groepsinvloeden, met pijnlijke ervaringen, dan zal er ondersteuning geboden worden om hem/haar hierin te helpen en zo mogelijk samen naar oplossingen te zoeken. Voor verschillende probleemsituaties bestaat er in onze scholen een uitgeschreven scenario, dat richtinggevend kan zijn voor een mogelijke begeleiding en dat alleszins de basis zal vormen voor een probleembehandelende werking die met ouders en/of leerling zal besproken worden.

* We willen via verschillende kanalen een open en eerlijke communicatie onderhouden met ouders en leerlingen. Problemen of moeilijkheden kunnen openhartig en met de nodige discretie besproken worden. De directie en de klassenleraar zijn hiervoor de eerste aanspreekpunten en zij zullen ter harte nemen wat hen wordt voorgelegd.

* We willen samen met ouders en leerlingen zoeken naar een adequaat antwoord op problemen. Hier neemt de klassenraad vaak een belangrijke plaats in. De directie zal in samenspraak met de lerarengroep overleggen en afspreken welke speciale zorg er aan een probleem kan worden besteed en aan wie deze zorg wordt toevertrouwd.

* Er bestaat in elke KOGEKA-school een 'begeleidingsteam' of een 'zorgteam', dat zich op een uitdrukkelijke manier ter beschikking stelt om ofwel individueel ofwel als team specifieke zorg voor de leerling op te nemen. Vaak gaat het om een luisterend oor, een

begrijpend gesprek, een vertrouwenspersoon, een bemiddelaar, een doorverwijzing,

* Verder werkt elke school nauw samen met het CLB, dat samen met directie, leerkrachten, ouders en leerling, op een deskundige manier inspeelt op een hulpvraag. Leerlingen kunnen ook doorverwezen worden naar externe organisaties zoals Arktos voor tijdelijke begeleiding in een niet-schoolse context (time-out) of op een niet-schoolse manier (SchoolOndersteuning Geel).

Welbevinden heeft ook te maken met een aantal materiële condities, zoals een goede huisvesting en infrastructuur, hygiënische en veilige leef- en werkomstandigheden, aangename en goed uitgeruste les- en vaklokalen, werkplaatsen en praktijkruimtes. We kunnen zondermeer stellen dat KOGEKA hiervoor speciale aandacht heeft en de nodige investeringen doet.

Leerzorg

Daarnaast heeft de school ook de specifieke missie om jongeren een degelijke vorming te geven en kwaliteitsvol onderwijs te verschaffen. Hoe vertaalt dit zich in ons zorgbeleid? Het is opgebouwd volgens de fasen van het **zorgcontinuüm**¹: brede basiszorg, verhoogde zorg, uitbreiding van zorg, school op maat.

Uitgangspunt binnen het zorgcontinuüm is de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig?'

¹ *Zorgcontinuüm: opeenvolging van de fasen in de organisatie van de onderwijsomgeving van brede basiszorg, verhoogde zorg en uitbreiding van zorg.*

Fase 0: brede basiszorg²

Alle leerlingen kunnen rekenen op de volgende algemene begeleidingsmogelijkheden.

Een goede leerlingenoriëntering, waardoor elke jongere een juiste en dus voor hem of haar geschikte studieloopbaan kan afwerken, is cruciaal om ieders talenten te kunnen laten ontwikkelen.

Voor leerlingen die vanuit het basisonderwijs de overstap maken naar het secundair onderwijs, wordt getracht om continuïteit te geven aan bepaalde aandachtspunten en speciale zorg die zij meebrengen vanuit de lagere school. De 'BaSO-fiche' is hiervoor het aangewezen instrument. Deze biedt de nodige informatie en verduidelijkt bepaalde noden. Daarnaast wordt er ook gewerkt met een 'vertrouwelijke vragenlijst', om snel en zo adequaat mogelijk te kunnen inspelen op bepaalde verwachtingen van ouders.

² *Brede basiszorg: fase in het zorgcontinuüm waarbij de school vanuit een visie op zorg de ontwikkeling van alle leerlingen stimuleert en problemen tracht te voorkomen door een krachtige leeromgeving te bieden, de leerlingen systematisch op te volgen en actief te werken aan het verminderen van risicofactoren en aan het versterken van beschermende factoren.*

□ Leren en studeren verlopen niet steeds probleemloos. Ook hier willen de KOGEKA-scholen een actieve, ondersteunende en remediërende rol spelen. We willen in al onze scholen 'studiebegeleiding' verzekeren. Concreet gebeurt dit o.a. op de volgende manieren.

* Leerkrachten begeleiden het studeren op basis van een aangepaste didactiek en een veelheid van werkvormen, waarbij kennisverwerving en het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes worden opgebouwd. Persoonlijk werk van de leerlingen, groepsopdrachten, projectwerk, ... brengen de leerling tot toenemende zelfstandigheid.

* Er worden in al onze scholen – ondersteund vanuit de leerkrachten die actief zijn in de werkgroep 'leren leren' – bijzondere inspanningen gedaan om onze leerlingen aan te zetten om regelmatig te studeren en efficiënte studiemethodes te verwerven.

* 'Smartschool', een elektronisch platform dat in al onze scholen gebruikt wordt, bevat een 'leerlingvolgsysteem' (studieresultaten, attitudes, commentaren...), waardoor een nauwgezette opvolging van onze leerlingen mogelijk is.

* Voor leerlingen die van studierichting veranderen en dus bepaalde lacunes moeten ophalen, is er begeleiding (ev. op basis van een inhaal cursus of inhaallessen) voorzien. Ook leerlingen die omwille van ziekte langdurig afwezig zijn geweest, kunnen rekenen op inhaalhulp.

□ KOGEKA ontvangt van de Vlaamse overheid bijkomende middelen die op een oordeelkundige manier aangewend worden om specifieke zorg te besteden op het vlak van 'gelijke onderwijskansen' (GOK). Hiertoe behoren

een taalbeleid, positief omgaan met diversiteit, inhaal- en remediëringslessen, intercultureel onderwijs, oriëntering van leerlingen, preventie, leerling- en ouderparticipatie.

□ KOGEKA investeert fors in een specifieke begeleiding van anderstalige leerlingen, waarbij hun 'taalhandicap', nl. het onvoldoende beheersen van het Nederlands, een belemmering zou kunnen betekenen om een gepast studietraject op een succesvolle manier te kunnen afwerken.

— **Alle leerlingen** kunnen ook rekenen op een aantal specifieke begeleidingsmaatregelen. Voorbeelden daarvan zijn de volgende.

In alle scholen van KOGEKA

In de klas

Plaats in de klas:

- We zoeken samen naar de best mogelijke plaats voor jou in de klas, zodat iedereen op een goede manier aan de les kan deelnemen.

De leerkracht:

- Op jouw vraag krijg je extra oefeningen.
- Je hebt recht op feedback over uitgevoerde opdrachten en toetsen. Dit gebeurt binnen een redelijke termijn.
- Je spreekt zelf de leerkracht aan wanneer je lesmateriaal/taken vergeten bent en zoekt samen naar een oplossing.

Extra hulpmiddelen:

- Je mag gebruik maken van een eenvoudig rekentoestel, behalve wanneer rekenen zonder rekentoestel een leerplandoelstelling is. In de lessen wordt verduidelijkt voor welke opdrachten dit het geval is.

Beoordeling:

- Taal- en spellingsfouten tellen niet mee in niet-taalvakken. Schrijffouten kunnen wel worden aangeduid door de leerkracht.

- Kleine afwijkingen op nauwkeurigheid (meten, tekenen, passergebruik...) worden enkel meegerekend in de beoordeling wanneer nauwkeurigheid een leerplandoelstelling is.

Bij toetsen en proefwerken:

Toetsen en proefwerken:

- Toetsen en proefwerken worden zo opgesteld dat de gemiddelde leerling ze in 4/5 van de gegeven tijd kan afwerken.
- De leerkracht zorgt voor een overzichtelijke en sobere lay-out van toetsen en proefwerken.
- Alle proefwerk- en toetsopgaven worden aangeboden in een duidelijk leesbaar lettertype (Verdana 12) en met interlinie 1.5.
- De leerkracht zorgt ervoor dat je de gegeven tijd optimaal kan benutten (tijdig starten, niet te snel werken...).
- Onverzorgd handschrift wordt niet meegerekend in de beoordeling. Je streeft wel naar een leesbaar handschrift. Wat niet leesbaar is kan niet als correct beoordeeld worden.

Enkel in de eerste graad

In de klas

- Je wordt regelmatig bevraagd over het welbevinden op school.
- Tijdens de middagpauze kan je naar een computerklas, waar voldoende computers en internettoegang beschikbaar zijn.
- Tijdens de lessen wordt voldoende aandacht geschonken aan studietips en het leren studeren.
- Op vraag kan je na een schooldag avondstudie volgen, waar je rustig kan studeren.
- Je hebt recht op correcte notities. De leerkracht spreekt met jou af op welke manier dit mogelijk is.
- De leerkracht spoort je aan om vragen te stellen over wat je niet begrijpt.

Fase 1: verhoogde zorg³

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften⁴ kunnen rekenen op extra maatregelen wanneer blijkt dat de specifieke begeleidingsmaatregelen in de brede basiszorg niet voldoende zijn. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij dyslexie, slechtziendheid of hoogbegaafdheid. In overleg met de leerling en de ouders en eventueel het CLB wordt nagegaan wat de leerling nodig heeft aan (bijkomende) specifieke hulp en welke maatregelen de school kan bieden. De klassenraad bevestigt deze maatregelen. Deze worden vastgelegd in een begeleidingsplan.

Fase 2: uitbreiding van zorg⁵

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften waarvoor blijkt dat ook de extra maatregelen in verhoogde zorg niet voldoende zijn, kunnen rekenen op redelijke aanpassingen. Om te bepalen wat de leerling nodig heeft en welke aanpassingen de school kan bieden, zal de school een overleg met ouders en CLB organiseren. Het CLB zal op basis van een behoefteanalyse gebaseerd op handelingsgerichte diagnostiek een advies

³ Verhoogde zorg: fase in het zorgcontinuüm waarbij de school extra zorg voorziet onder de vorm van remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen, afgestemd op de specifieke onderwijsbehoeften van bepaalde leerlingen, en voorafgaand aan de fase van uitbreiding van zorg.

⁴ Specifieke onderwijsbehoeften: leerling met langdurige en belangrijke participatieproblemen die te wijten zijn aan het samenspel tussen: 1° één of meerdere functiebeperkingen op mentaal, psychisch, lichamelijk of zintuiglijk vlak en; 2° beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten en; 3° persoonlijke en externe factoren.

⁵ Uitbreiding van zorg: fase in het zorgcontinuüm waarbij de school de maatregelen uit de fase van verhoogde zorg onverkort verderzet en het Centrum voor Leerlingenbegeleiding een proces van handelingsgerichte diagnostiek opstart. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding richt zich daarbij op een uitgebreide analyse van de onderwijs- en opvoedingsbehoeften van de leerling en op de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht(en) en ouders met het oog op het formuleren van adviezen voor het optimaliseren van het proces van afstemming van het onderwijs- en opvoedingsaanbod op de zorgvraag van de leerling. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding bepaalt in samenspraak met de school en de ouders welke bijkomende inzet van middelen, hulp of expertise, hetzij ten aanzien van de school, de leerling, al dan niet in zijn context, wenselijk is alsook de omvang en de duur daarvan.

formuleren om te komen tot gepaste maatregelen. De klassenraad bevestigt deze maatregelen. Deze worden vastgelegd in een individueel handelingsplan.

In eerste instantie zullen we proberen binnen het gemeenschappelijk curriculum⁶ te blijven. Indien dit niet haalbaar blijkt, kan een individueel aangepast curriculum, met vrijstellingen voor bepaalde vakken of vakonderdelen, nog een optie zijn, maar in dat geval is een gewone attestering (getuigschrift of diploma) niet mogelijk.

Wanneer het CLB in een gemotiveerd verslag vaststelt dat de leerling in uitbreiding van zorg voldoet aan de criteria van één van de types van het buitengewoon onderwijs (behalve type 5), maar dat de leerling mits gepaste maatregelen een gemeenschappelijk curriculum in het gewoon onderwijs kan volgen, dan heeft deze leerling recht op **GON-begeleiding** (Geïntegreerd ONderwijs).

Fase 3: school op maat

Wanneer ook de redelijke aanpassingen in uitbreiding van zorg niet voldoende zijn, dan volgt een overstap naar een school op maat. Wanneer uit een verslag van het CLB blijkt dat in de school voor gewoon onderwijs de fasen van het zorgcontinuüm voor de leerling werden doorlopen en dat de gepaste maatregelen voor deze leerling disproportioneel (onredelijk) zijn of dat de reeds genomen maatregelen onvoldoende zijn om tegemoet te komen aan de behoeften van de leerling, dan krijgt de leerling toegang tot het buitengewoon onderwijs.

⁶ *Gemeenschappelijk curriculum: de goedgekeurde leerplannen die ten minste herkenbaar de doelen bevatten die noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven en de schoolgebonden planning voor het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen.*

Samenvattend

Elke leerling moet binnen KOGEKA de ontplooiingskansen krijgen die hij/zij verdient, ook al vraagt dit van de school, van de ouders en van de leerling zelf een meer dan gemiddelde inspanning. Wij willen in onze scholengemeenschap daarvoor onze verantwoordelijkheid opnemen en ons best doen om maximale kansen te bieden aan de persoonsontwikkeling van elke leerling en aan zijn of haar algemene of technische vorming of professionele beroepsopleiding door ons zorgbeleid te organiseren binnen het zorgcontinuüm.